

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

ΝΙΓΡΗΤΑ

Κι αὐτὸ τὸ δισκοπότηρο, ἃ δὲ ζυγίζει ὄλο μάλαμα κ' εἶναι ἀσῆμι, τὸ λίγο-λίγο ἓνα τάληρο θὰ πιάνη. "Ἄς πᾶει κι αὐτὸ μέσ' στὸ σακοῦλι μαζὺ μὲ τὶς καντήλες τὶς χουσές, τὶς ἀσημένιες, μαζὺ μὲ τοὺς πολῦτιμοις σταυρούς, τὰ θυμιατά, τὰ ἔξαπτήρια καὶ τοὺς πλούσιους σὲ χουσαφίρι καὶ τίματα—μεγάλῃ ἢ χάρη ρη τους—ἀγίους. Τὸ ζῶ μου μὲ τὰ ὀλοτρύφερα καπούλια του—ἔ καὶ νὰ τῶξερε πὼς τῶρεφε γιὰ μένα, ὁ Γιάννης ὁ Γραικὸς ἀπ' τὴν Ἄγγιστα!—εἶναι γερὸ θὰ τὰ σηκώσῃ. "Ἄλλωστε καὶ μακρυνὸ ταξεῖδι δὲ θὰ κάνῃ. Στ' Ὀρλιακο, στὶς Σέρρες, τὸ πολὺ, θὰ σταματήσουμε κάποιος θὲ νὰ βρεθῇ στὴν πόλη ἀγοραστής. Τὸ πρᾶμμα εἶναι καλὸ καὶ τιποτένια ἢ τιμῆ. Ἡ κεντητὴ χαντζάρα μὲ τὸ σελάμι τῆς πού μου χρειάζεται, σήμερα, αὔριο μετὰ τὸ ξεπούλημα θὰ τὴν ἀποχτήσω· τριάντα πέντε λέβες μοῦ τὴν ἀφίνει ὁ πατριώτης μου γιὰ τὸ χαντήρι μου· τριάντα πέντε μὰ τῆς ἀξίζου· δὲ θὰ μοῦ ξεφύγῃ μήτε παιδὶ μήτε καὶ θηλυκὸ ἀπὸ τοὺς ἀτιμοὺς ἐκείνους τοὺς Γραικοὺς συχωριανούς μου, ποὺ σὰν περνᾶν ἀπὸ μπροστά μας ἀντὶς μὲ σεβασμὸ νὰ μᾶς προσφέρουν τεμενάδες, σηκώνουν τὸ κεφάλι τους ψηλά καὶ δίχως κἂν νὰ μᾶς προσέξουν προσπερνοῦν! "Ἄ ὄχι, ἦλθε πιά ὁ καιρὸς νὰ ἐκδικηθῶ ὄλους ἐγὼ θὰ τοὺς σφάξω· καὶ τοὺς γέρονς ἀκόμα, ὅσοι ἀδυνατοῦν ν' ἀντισταθοῦν. Πρῶτα-πρῶτα ὁμως—τιμὴ μεγάλη αὐτῆ—τὴν κόψη τῆς μαχαίρας μου ὁ χιονάτος ὁ λαίμωρος τῆς γειτόνισσάς μου Ἀλεξάντρας θὰ δεχθῇ. Ὁ ἄντρας τῆς, ἐκεῖνο τὸ θηρίο ποὺ καὶ σὰν τὸ θυμᾶμαι ἀκόμα τρέμω, λείπει, σηκώθηκεν ἀντάρτης μὲ τοὺς φίλους του.

Τώρα πιά δὲν ἔμεινε τίποτε ποὺ νᾶχῃ ἀξία καὶ νὰ μπορῇ τὸ ζῶ μου νὰ τὸ σηκώσῃ. Ἡ εἰκόνες, οἱ πολυέλαιοι, τὸ τέμπλο εἶναι βαρειά, δὲ σαλεύουν. Ὅμως δὲν πρέπει βάρβαροι νὰ τὰ χαροῦν· θὰ τὰ κάψω· ναι ὄλα καὶ τὴν ἐκκλησιὰ μαζὺ.

Βάζει φωτιὰ στὴν ἅγια Τράπεζα ἐπάνω, πετιέται στὴν αἰλῆ, ἔξω ἀπὸ τὸν νάρθηκα, φορτώνει βιαστικά τὸ ζῶ του, δειλά δειλά κυττὰ τριγύρω, κάνει τὸ σταυρό του κι ἀκολουθεῖ τὸ δρόμο γιὰ τ' Ὀρλιακο.

Δὲν ἄλλαργεῖ, τὸ καμπαναροὸ ἀκόμη φαίνεται καὶ νὰ ὁ Γραικὸς φαντάρος μπροστά του!

Τ' ἅγια ἐλευτερόνουνται, σώζεται ἢ ἐκκλησιὰ καὶ τὸ χωριὸ γλυτώνει καὶ τὴν ζωὴ καὶ τὴν τιμὴ του.

Χάμιου ξαπλώνεται ἀναίσθητος ὁ ἀγιογδύτης.

ΝΙΓΡΗΤΑ

— Γιὰ Βούλγαρος γιὰ σὲ ξαπλώνω στὴ στιγμὴ νεκρό.

— Γραικὸς καὶ νὰ τὰ στήθῃ μου βρωμόσκυλο!

Γυμνώνει τὸ σπαθί του μὲ βιάση ὁ ἄναντρος—στοῦ Σαϊτᾶ σταμάτησαν ἔχτες ἀργὰ τὴ νύκτα οἱ Γραικοὶ καὶ τὴν ὁρμὴ ποῦ ἔχουνε πολὺ δὲ θὰ προκάμη νὰ ψηλώση ὁ γήλιος καὶ θὰ φτάσουνε— καὶ μὲ τὴν τρίτη τὴ στερνῆ τὸν ἀποτελειώνει!

Νὰ τους καὶ μπαίνουν οἱ φαντᾶροι στὸ χωριό. Νερὸ στὴ βρύση τὴ μεγάλη πᾶν νὰ πιοῦνε, στὸ μέσο τῆς πλατείας. Ἐκεῖ πλάϊ κοίτεται νεκρὸς ὁ τρισμαχαιρωμένος ἐννενητάρης γέρος. Στὰ στεγνά του ρητιδωμένα χεῖλη κάποιο γλυκὸ εὐχαρίστησης χαμόγελο ζωγραφίζε-ται. Εἶναι γιατί ξεψύχησε Ρωμηὸς καὶ τὸ κορμί του θάλλυωνε σὲ χῶμα τοῦ χωριοῦ του, ποῦ τὸ χάθηκε καὶ προαισθάνονταν πὼς θὰ γενῆ καὶ πάλι Ἑλληνικό.

Σ Ε Ρ Ρ Ε Σ

Λέγουν πὼς ἔφτασαν καὶ μάλιστα οἱ καλοθελητές μας βιαστήκαν νὰ μᾶς δόσουν συμβουλιὴ νὰ φύγουμεν ἀπὸ τὴν Πολιτεία, γιατί' εἶναι κοῖμα ἀνώφελα ἀθῶο αἷμα νὰ χυθῆ!

Ἔτσι, δὲν ἔφτασαν κι οὔτε θὰ φτάσουν' τὰ τόπια ποῦ ἀκούονται δλοένα καὶ δυνατώτερα εἶναι δικὰ μας, κι ὁ στρατὸς ποῦ τρέχει, τρέχει πρὸς τὰ δῶ καὶ σηκώνει σύννεφο τὸν κουρνιαχτό, εἶναι δικὸς μας στρατὸς. Ὅτι κι ἂν κρατεῖ στὰ χέρια του χάμον πετᾶ κι ἄφοβα στὸ Στρουμόνα μέσα ρίχνεται—δελφίνι στὸ κολύμπι—μὴ βλέποντας τὴν ὥρα στὴ θερμὴ νὰ γύρη ἀγκαλιά μου νὰ πανηγυρίση τὸ μεγάλο Θρίαμβο τοῦ Λαχανᾶ!

Μὲ τὰ κεφάλια κάτου ἀπὸ ντροπὴ νὰ κ' οἱ Γραικοὶ τοὺς ἀκολουθᾶνε' πιασμένοι θάναι ὅλοι τους αἰχμάλωτοι τοὺς σέρνουν οἱ ἀντρεῖοι μας μὲ τὸ σκοινί!

Ἔτσι, δὲν ἔφτασαν κι οὔτε θὰ φτάσουν. Δὲ θὰ φύγουμε, δική μας θὰ μείνη ἡ Πολιτεία!

Ξ Α Ν Θ Η

Ἔπαιξε μὲ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς στὸ δρόμο μέσα. Ξαφνικά, ἀλλάζει τὸ χρῶμα του· ἀφίνει τὸ παιγνίδι· τρέχει μ' ὁρμὴ στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ του· μπαίνει μέσα· σφαλᾶ μ' ὅλη τὴ δύναμή του τὴν πόρτα τὴν ἐξωτερικὴ, καὶ σὰν ἀντικρούζει τὴ μάνα του, Μαμά! φωνάζει καὶ πέφτει στὴν ἀγκαλιά της!

— Τί ἔχεις γυιόκα μου, μὴ σὲ χτυπήσαν τᾶλλα τὰ παιδιὰ; Σήκω τὸ κεφαλάκι σου, μὴ μὲ τρομάξεις, κανεὶς δὲν εἶναι ἔλα κύττα με στὰ μάτια καὶ πὲς μου, πὲς μου ποιὸς σὲ πείραξε;

Ὁ Πετράκης ὅλο καὶ τρέμει, τρέμει σὰν τὸ ψάρι. Ὅμως σὰ νὰ λαβαίνει λίγο θάρρος, στρίβει τὸ κεφαλάκι του, ρίχνει μιὰ λοξὴ ματιὰ στὴ γυάλινη πόρτα, ποῦ βλέπει στὸ δρόμο, τινάζεται σπασμωδικὰ καὶ βγάζοντας σπαρακτικὴ φωνὴ Βούλγαρος περνᾶ! Ξεσπᾶ σ' ἀτέλειωτα κλάμματα, κλάμματα ποῦ δακρυοβρέχουν τὰ μυριοφιλημένα στήθια τῆς μάνας του.